

Posolstvo Svätého Otca Františka na Svetový deň modlitieb za ochranu stvorenstva

1. september 2019

„*A Boh videl, že je to dobré*“ (Gn 1, 25). Na začiatku Biblie spočíva Boží pohľad s láskou na jeho stvorenstve. Od obývateľnej zeme až po životodarné vody, od stromov prinášajúcich ovocie až po zvieratá, ktoré zaplňajú spoločný dom, to všetko je drahé v Božích očiach a Boh to ponúka ľuďom ako vzácny dar, ktorý treba chrániť.

Tragédiou je, že odpoveď človeka na tento dar je poznačená hriechom – uzatvorením sa do vlastnej autonómie, chamtivosťou po majetku a vykorisťovaním. Egoizmus a ziskuchtivosť spravili zo stvorenstva, ktoré malo byť miestom stretnutia a zdieľania, dejisko rivality a konfliktov. Takto sa dostalo do ohrozenia samotné životné prostredie: to, čo bolo v Božích očiach *dobré*, sa stalo v rukách človeka *využitelným*. Úpadok sa za posledné desaťročia ešte prehĺbil: neustále znečisťovanie, nepretržité používanie fosílného paliva, intenzívne poľnohospodárstvo, odlesňovanie, to všetko zvyšuje globálnu teplotu na alarmujúci stupeň. Zvyšovanie intenzity a frekvencie extrémnych meteorologických javov a vysušovanie pôdy vystavuje tých najnúdznejších tvrdej skúške. Topenie ľadovcov, nedostatok vody, zanedbávanie vodných rezervoárov a veľké množstvo plastu a mikroplastu v oceánoch – to sú mimoriadne znepokojivé fakty, ktoré potvrdzujú naliehavosť zásahov, ktoré už viac nemožno odkladať. Vytvorili sme nebezpečnú klimatickú situáciu, ktorá vážne ohrozuje prírodu a život, vrátane toho nášho.

Koreňom toho všetkého je, že sme zabudli, kto sme: stvorenia na Boží obraz (porov. Gn 1, 27), ktoré sú povolané obývať ten istý spoločný dom ako bratia a sestry. Neboli sme stvorení, aby sme boli arogantne sa správajúcimi indivíduami; boli sme zamýšľaní a chcení ako centrum *siete života*, tvorenej miliónmi druhov, ktoré láskyplne pre nás do nej zapojil náš Stvoriteľ. Nastal čas, aby sme znovu objavili naše povolanie Božích detí, bratov a sestier, správcov stvorenstva. Čas kajať sa a obrátiť sa, vrátiť sa ku svojim koreňom: sme milované Božie stvorenia, ktoré Boh vo svojej добрote volá, aby sme milovali život a žili ho v spoločenstve s ostatným stvorenstvom.

Preto naliehavo vyzývam veriacich na modlitbu počas nasledujúcich dní, ktoré boli na základe príhodnej ekumenickej iniciatívy nazvané *Časom stvorenstva*. Ide o obdobie intenzívnejších modlitieb a aktivít v prospech spoločného domova, ktoré sa začína dnes 1. septembra, na Svetový deň modlitieb za ochranu stvorenstva, a končí sa 4. októbra, na spomienku sv. Františka z Assisi. Je to tiež príležitosť, aby sme sa ešte viac zjednotili s bratmi a sestrami

z rôznych kresťanských denominácií. Mám na mysli zvlášť pravoslávnych veriacich, ktorí už tridsať rokov slávia tento deň stvorenstva. Cítíme sa nablízku aj všetkým mužom a ženám dobrej vôle, ktorí sú v kontexte ekologickej krízy, dotýkajúcej sa všetkých, spoločne povolani starať sa o *sieť života*, ktorej sme súčasťou.

Toto je čas, aby sme si znovu zvykli modliť sa ponorení do prírody, kde sa v nás spontánne rodí vďačnosť voči Bohu Stvoriteľovi. Sv. Bonaventúra, interpret františkánskej múdrosti, hovorieval, že stvorenstvo je prvou „knihou“, ktorú Boh otvoril pred našimi očami, aby nás obdiv nad jej usporiadanou a krásnou rozmanitosťou podnietil milovať a chváliť Stvoriteľa (porov. *Breviloquium*, II, 5.11). V tejto knihe nám bolo každé jedno stvorenie dané ako „Božie slovo“ (porov. *Commentarius in librum Ecclesiastes*, I, 2). V tichu a v modlitbe môžeme začuť harmonickú zmes hlasov stvorenstva, ktoré nás vyzýva k tomu, aby sme vyšli z našej egocentrickej uzavretosti, znovu objavili nežnú lásku, ktorou nás Otec zahŕňa, a radostne sa delili s prijatými darmi. V tomto zmysle možno povedať, že stvorenstvo, *sieť života*, je miestom, kde sa stretáme s Pánom i medzi sebou navzájom; je to „Božia sociálna sieť“ (*Príhovor na audiencii pre európskych sprievodcov a skautov*, 3. augusta 2019). To nás privádza k vesmírnemu chválospevu na Stvoriteľa, ako nás to učí Písmo: „*Dobrorečte Pánovi, všetky plody zeme, chváľte a vyvyšujte ho naveky!*“ (*Dan 3, 76*).

Toto je čas, aby sme sa zamysleli nad naším spôsobom života a nad tým, aké sú často neuvážené a škodlivé naše denné rozhodnutia ohľadom stravy, spotreby, cestovania, využívania vody, energie a mnohých iných materiálnych dobier. V mnohých si počíname ako páni stvorenstva. Rozhodnime sa pre zmenu, pre prijatie jednoduchšieho a ohľaduplnšieho štýlu života! Teraz je čas vzdať sa závislosti od fosílnych palív a bezodkladne a rozhodne pripraviť prechod na čistejšie formy získavania energií a následné udržateľné a obehové hospodárstvo. Nezabudnime tiež počúvať domorodé populácie, ktorých stáročná múdrosť nás môže poučiť, ako lepšie prežívať vzťah k životnému prostrediu.

Je to čas začať prorocky konať. Mnohí mladí ľudia po celom svete dvíhajú svoj hlas a vyzývajú na odvážne rozhodnutia. Sú sklamaní z príliš mnohých nesplnených sľubov, zo zanedbávania prijatých záväzkov z dôvodu straníckych záujmov a výhod. Mladí ľudia nám pripomínajú, že zem nie je dobrom, ktoré sa má premrhať, ale je dedičstvom, ktoré treba odovzdať ďalej; že nádej na zajtrajšok nie je len pekným pocitom, ale úlohou, ktorá si vyžaduje konkrétne činy už dnes. Musíme im dať skutočné odpovede, nielen prázdne slová; fakty a nie ilúzie.

Naše myšlienky a naše výzvy sú zamerané predovšetkým na zvýšenie citlivosti zodpovedných politikov a občanov. Mám na mysli zvlášť vlády, ktoré sa v budúcich mesiacoch zídu, aby

obnovili svoje rozhodné záväzky zamerať planétu na život, a nie na stretnutie so smrťou. Prichádzajú mi na um slová, ktoré Mojžiš vyriekol ako istý druh duchovného testamentu pre ľud pred vstupom do prisľúbenej zeme: „*Vyvol' si život, aby si zostal nažive ty aj tvoje potomstvo*“ (Dt 30, 19). To sú prorocké slová, ktoré môžeme aplikovať aj na seba a na situáciu našej zeme. *Vyvolme si teda život!* Povedzme nie nenásytnému konzumu a ilúzii o všemohúcnosti, ktoré sú cestami smrti; vydajme sa na jasnozrivé cesty, na ktorých sa dnes niečoho zodpovedne zriekneme, aby sme tak zaistili perspektívy pre zajtrajší život. Neupadnime do zvrátenej logiky ľahkého zárobku, myslime na budúcnosť všetkých!

V tomto zmysle nadobúda mimoriadny význam nastávajúce vrcholné stretnutie OSN zamerané na ovzdušie (United Nations Climate Action Summit), počas ktorého vlády majú za úlohu ukázať svoju politickú vôľu na prijatie drastických opatrení, aby sa čo najskôr dosiahol pokles netto globálnych emisií skleníkových plynov na nulu a aby sa obmedzil priemerný nárast globálnej teploty na 1,5°C vzhľadom na predindustriálnu úroveň, v súlade s cieľmi Parížskej dohody. V októbri tohto roku sa Amazónia, ktorej integrita je vážne ohrozená, stane dejiskom mimoriadneho zhromaždenia Biskupskej synody. Využime túto príležitosť, aby sme odpovedali na volanie chudobných a zeme!

Každý veriaci kresťan, každý člen ľudskej rodiny môže pôsobiť ako jemné, no jedinečné a nevyhnutné vlákno, z ktorého je utkávaná *sieť života*, ktorá všetkých spája. Cíťme sa všetci do toho zapojení a za to zodpovední, aby sme si vzali na srdce starostlivosť o stvorenstvo, prostredníctvom modlitby a angažovanosti. Boh „*priateľ života*“ (Múd 11, 26), nech nám dá odvahu konať dobro a nečakať, kým začnú tí druhí, a nečakať dovtedy, kým nebude príliš neskoro.

Vo Vatikáne 1. septembra 2019

FRANTIŠEK

Z taliančiny preložila Mária Spišiaková